አማርኛ እና የኢትዮጵያ ታሪክ

1. አማርኛ ምንድነው?

አማርኛ በኢትዮጵያ ውስጥ የታወቀ የሴሜቲክ ቋንቋ ሲሆን በአለም ላይ ከሀያ ሚሊዮን በላይ ሰዎች የሚናገሩት ቋንቋ ነው። በኢትዮጵያ መንግስት ውስጥ አማርኛ እንደ የሀገሪቱ አንደኛ የሥርዓት ቋንቋ የተቀበረ ሲሆን እንዲሁም በየአካባቢው የተለየ አንደኛ ቋንቋ ላለው የሚረዳ ቋንቋ ሆኖ ይጠቀማል።

አማርኛ በግእዝ ፊደላት የተጻፌ ሲሆን ይህ የጽሑፍ ስርዓት በማዕከላዊ እና በምስራቅ አፍሪካ አካባቢ ውስጥ የተለመደ ነው። የኢትዮጵያ ሕግ እና መንግስት ውስጥ አማርኛ ዋና የስርዓት ቋንቋ ሲሆን በትምህርት ሥርዓት ውስጥም የተሳተፌ አስፌላጊ ቋንቋ ነው።

2. የአማርኛ ታሪክ

አማርኛ የሚሰማው ከ12ኛው ክፍለ ዘመን ጀምሮ ሲሆን የትምህርት፣ የፓለቲካ እና የመንግሥት ሥርዓት ዋና ቋንቋ ሆኖ ታወቀ። የአማርኛ እውቀት ከግእዝ በርቷ ከአንድ ሺህ ዓመታት በፊት የነበረውን የግእዝ ቋንቋ አስተላልፎ የሰላም ምልክት እንደ ሆነ ተገኝቷል።

በዚህ ዘመን ውስጥ አማርኛ በዝርዝር በመንግሥት፣ በመንፈሳዊ አካባቢዎች፣ በአንዳንድ ሙዚቃዎች እና በህዝብ ትራዲሽነል ስርዓት የቃወቀ ሲሆን በምስራቅ አፍሪካ ውስጥ አስፌላጊ እንደ ሆነ ታወቀ።

በ15ኛው ክፍለ ዘመን የአማርኛ ጽሑፎች እና መዳረሻዎች ወደ ወቅታዊ የኢትዮጵያ ሥርዓት በማስገባት ረዳት አደረገ።

3. የአማርኛ በኢትዮጵያ ውስጥ ተጠቃሚነት

አማርኛ የኢትዮጵያ የመንግስት ቋንቋ ሲሆን በትምህርት ሥርዓት ውስጥ የስራ ቋንቋ ነው። በድርጅቶች፣ በመንግሥት ውስጥ፣ በሙዚቃ እና በፖለቲካ ውስጥ በዛሬው ምርጫ የሚሆነው ቋንቋ አማርኛ ነው።

በአማርኛ የታተመ ስርዓት የስራ እና የፖለቲካ ዘርፎች ሲሆኑ የተለየ ዝርዝር መረጃ ያካትተዋል።

4. የአማርኛ ፊደል እና አባላት

አማርኛ የሚጻፌው በግእዝ ፊደላት ሲሆን ይህ ፊደል ከ33 ዋና ፊደላት የተሠረቀ ነው። የአማርኛ ፊደላት የሚጠቀሙት በየትኛውም የኢትዮጵያ አካባቢ ውስጥ ሲሆኑ አማርኛ ቋንቋን ለማንበብ እና ለመጻፍ ሀሳቡን የሚያሳይ አካል ሆኖ ይቆያል።

የአማርኛ ፊደሎች፦

- ለሉሊላሌልሎ

- ሐሑሒሓሔሕሖ
- መመጣጣማምም
- *********

የአማርኛ በግእዝ ቋንቋ ማንደቂያ እንደ አረቦች ልምድ አለው።

5. የአማርኛ ተጠቃሚነት እና አስተማማኝነት

አማርኛ የሚሰማው በእለም ላይ የሚጠቀሙበት እና በአማርኛ የተዘጋጀ ሥርዓት በተለየ የወቅታዊ ሁኔታ ውስጥ የታወቀ ነው።

አማርኛ በትምህርት፣ በሙዚቃ፣ በፖለቲካ እና በድርጅቶች ሥርዓት ውስጥ ለማየት የሚቻለው ስርዓት ሲሆን በአማርኛ የቃተመ የፖለቲካ እና የትምህርት ዘርፎች አንፃፃፃ ይታያል።

አማርኛ እና የኢትዮጵያ ታሪክ

1. አማርኛ ምንድነው?

አማርኛ በኢትዮጵያ ውስጥ የታወቀ የሴሜቲክ ቋንቋ ሲሆን በአለም ላይ ከሀያ ሚሊዮን በላይ ሰዎች የሚናገሩት ቋንቋ ነው። በኢትዮጵያ መንግስት ውስጥ አማርኛ እንደ የሀገሪቱ አንደኛ የሥርዓት ቋንቋ የተቀበረ ሲሆን እንዲሁም በየአካባቢው የተለየ እንደኛ ቋንቋ ላለው የሚረዳ ቋንቋ ሆኖ ይጠቀማል።

አማርኛ በግእዝ ፊደላት የተጻፌ ሲሆን ይህ የጽሑፍ ስርዓት በማዕከላዊ እና በምስራቅ አፍሪካ አካባቢ ውስጥ የተለመደ ነው። የኢትዮጵያ ሕግ እና መንግስት ውስጥ አማርኛ ዋና የስርዓት ቋንቋ ሲሆን በትምህርት ሥርዓት ውስጥም የተሳተፌ አስፌላጊ ቋንቋ ነው።

2. የአማርኛ ታሪክ

አማርኛ የሚሰማው ከ12ኛው ክፍለ ዘመን ጀምሮ ሲሆን የትምህርት፣ የፓለቲካ እና የመንግሥት ሥርዓት ዋና ቋንቋ ሆኖ ታወቀ። የአማርኛ እውቀት ከግእዝ በርቷ ከአንድ ሺህ ዓመታት በፊት የነበረውን የግእዝ ቋንቋ አስተላልፎ የሰላም ምልክት እንደ ሆነ ተገኝቷል።

በዚህ ዘመን ውስጥ አማርኛ በዝርዝር በመንግሥት፣ በመንፈሳዊ አካባቢዎች፣ በአንዳንድ ሙዚቃዎች እና በህዝብ ትራዲሽነል ስርዓት የታወቀ ሲሆን በምስራቅ አፍሪካ ውስጥ አስፌላጊ እንደ ሆነ ታወቀ።

በ15ኛው ክፍለ ዘ*መን* የአማርኛ ጽሑፎች እና *መዳ*ረሻዎች ወደ ወቅታዊ የኢትዮጵያ ሥርዓት በማስገባት ረዳት አደረገ።

3. የአማርኛ በኢትዮጵያ ውስጥ ተጠቃሚነት

እማርኛ የኢትዮጵያ የመንግስት ቋንቋ ሲሆን በትምህርት ሥርዓት ውስጥ የስራ ቋንቋ ነው። በድርጅቶች፣ በመንግሥት ውስጥ፣ በሙዚቃ እና በፖለቲካ ውስጥ በዛሬው ምርጫ የሚሆነው ቋንቋ አማርኛ ነው።

በአማርኛ የታተመ ስርዓት የስራ እና የፖለቲካ ዘርፎች ሲሆኑ የተለየ ዝርዝር መረጃ ያካትተዋል።

4. የአማርኛ ፊደል እና አባላት

አማርኛ የሚጻፌው በግእዝ ፊደላት ሲሆን ይህ ፊደል ከ33 ዋና ፊደላት የተሠረቀ ነው። የአማርኛ ፊደላት የሚጠቀሙት በየትኛውም የኢትዮጵያ አካባቢ ውስጥ ሲሆኑ አማርኛ ቋንቋን ለማንበብ እና ለመጻፍ ሀሳቡን የሚያሳይ አካል ሆኖ ይቆያል።

የአማርኛ ፊደሎች፦

- vv444vv
- ለሉሊላሌልሎ
- ሐሑሒሓሔሕሖ
- መመጣጣማምም

የአማርኛ በግእዝ ቋንቋ ማንደቂያ እንደ አረቦች ልምድ አለው።

5. የአማርኛ ተጠቃሚነት እና አስተማማኝነት

አማርኛ የሚሰማው በእለም ላይ የሚጠቀሙበት እና በአማርኛ የተዘጋጀ ሥርዓት በተለየ የወቅታዊ ሁኔታ ውስጥ የታወቀ ነው።

አማርኛ በትምህርት፣ በሙዚቃ፣ በፖለቲካ እና በድርጅቶች ሥርዓት ውስጥ ለማየት የሚቻለው ስርዓት ሲሆን በአማርኛ የቃተመ የፖለቲካ እና የትምህርት ዘርፎች አንፃፃፃ ይታያል።